

Groeiende belangstelling

Het is een verheugend feit dat aan het humanisme als geestelijke stroming in toenevende mate aandacht wordt besteed, o.a. door een deel van de katholieke pers. Enkele jaren geleden was dit ook het geval, alleen was de toon van de artikelen, om het zacht uit te drukken, enigszins verschillend van wat we nu te lezen krijgen. Hoewel er altijd in de katholieke kring stemmen zijn opgegaan die aandrongen op begrip en tot een gesprek uitnodigden, is het menigmaal nodig geweest, dat van humanistische kant scherp gereageerd moest worden op allerlei verdachtmakingen en onwaarheden. En al willen we nu niet beweren, dat dit allemaal voorbij is, toch is er kennelijk vooruitgang als in De Gelderlander door de priester-journalist van Engelen in een beschouwing over het congres van het Humanistisch Verbond deze zin voorkomt: „Men kan zich niet onttrekken aan de indruk, dat een beweging als het Humanistisch Verbond aan de ene kant in niet onbelangrijke mate appelleert aan de overtuiging, de gevoelens en de vraagstukken van een deel van het Nederlandse volk en in bepaalde opzichten ook van ons allen, terwijl zij van de andere kant door allerlei factoren een vreemd element in de vaderlandse samenleving blijft – vreemd in deze zin, dat deze humanisten onder ons zijn, terwijl wij eigenlijk niet goed raad met hen weten.” De schrijver pleit dan verder op een opnieuw bezinnen in eigen kring hierover, teneinde te komen tot een ontmoeting waarop het Nederlandse Volk recht heeft. Dat ook van humanistische zijde deze ontmoeting op prijs gesteld wordt, is al gebleken toen reeds in 1954 door de humanistische stichting Socrates een conferentie in Amersfoort werd gehouden,

waar onder het motto „Ontmoeting der levensovertuigingen” door een vijftal vertegenwoordigers van geestelijke stromingen, waarbij het katholicisme, het woord is gevoerd. En in de kringen van het Nederlands Gespreks Centrum vindt de confrontatie en de ontmoeting al jarenlang plaats. Ook de Volkskrant meent, dat alleen al door het gehalte van zijn leden het Humanistische Verbond als gespreks-partner volop zijn betekenis heeft, hoewel het blad wijst op het z.i. opvallende feit, dat het ledental al enige jaren tussen de 11 en 12 duizend schommelt. Nu zijn er in ons land nog wel meer invloedrijke groepen, die het met minder leden moeten stellen, maar het is ongetwijfeld waar, dat een nog jonge beweging als het moderne humanisme in Nederland, waar de onkerkelijkheid toeneemt, veel groter zou kunnen zijn. Het humanisme vraagt echter van zijn aanhangers grote offers aan tijd en geld, waartoe velen, die er wel wat voor voelen, worden afgeschrikt. Daarom is het verheugend, dat er toch een groei valt te constateren. Elke maand stijgt het aantal abonné's op „Mens en Wereld” en op het wetenschappelijk tijdschrift „Rekenschap”. Regelmatig melden zich nieuwe leden aan, terwijl ook het aantal lezers van „Het Woord van de Week” gedurende de laatste maanden toeneemt. Dat het aantal aanmeldingen voor de Luisterkring het aantal aangesloten humanisten belangrijk overtreft, terwijl de actie hiervoor nog pas kort aan de gang is, duidt op een groeiende belangstelling voor de humanistische gedachten, en bewijst dat ook vele niet-humanisten van mening zijn, dat het niet aangaat deze beweging zijn uitingsmogelijkheden te ontnemen.

Th. P.

Zorgt er voor, dat iedere luisteraar naar het humanistische woord lid wordt van de Humanistische Luisterkring. Ook uw huisgenoten.

Dat nemen we niet

U hebt het kunnen lezen in „Mens en Wereld”, in „In en Om” en in uw dagblad: er is een nieuw omroepwet in de maak en aan het Humanistisch Verbond zal daarbij geen eigen zendtijd worden verleend. Tot heden was het zo, dat het H.V. zowel bij de VARA als bij de AVRO gastvrijheid ondervond, doch het gevaar is niet denkbeeldig, dat, nu het radiobestel een gehele verandering ondergaan zal, hieraan een eind kan komen, zodat het humanistische woord, waarnaar honderdduizenden luisteren, uit de ether wordt geweerd.

Waarom? Wel, het Humanistisch Verbond is geen kerk, zegt de minister. Aan kerken wordt wel eigen zendtijd toegekend. Er wordt ten aanzien van het H.V. weer eens met twee maten gemeten.

„Dat nemen we niet,” hebt u in uw verontwaardiging over deze nieuwe miskenning van de buitenkerkelijke groep gezegd en inmiddels heeft het hoofdbestuur ons de middelen verschaft om openlijk uiting te geven aan deze ergernis. Van de zijde van het H.B. is onmiddellijk protest aangetekend tegen het voornemen van de minister. Om de actie tot wijziging van het ontwerp-wet kracht bij te zetten werd overgegaan tot organisatie van de luisteraars naar het humanistische woord. Reeds op het congres in april werd opgericht de *Humanistische Luisterkring „Het Woord van de Week”*.

„Ik ben al lid van een radiovereniging,” zegt u misschien. Dat is helemaal geen bezwaar. De oprichting van „Het Woord van de Week” betekent geenszins, dat er naast de bestaande organisaties nog weer eens een nieuwe wordt gevormd. Neen, de Humanistische Luisterkring is een groep van sympathiserenden met het humanistisch woord in de ether, dat door de minister wordt bedreigd. Het gaat om een plaats voor het humanistisch woord in de ether, zoals die ook aan de kerken wordt verleend. Niet alleen humanisten, maar allen die protesteren tegen deze „verdring-de-andersdenkenden – politiek” moeten lid worden van de Humanistische Luisterkring.

Hoe kunt u lid worden?

We trappen een open deur in met die vraag. Immers u hebt als lid van het H.V. enige tijd geleden een exemplaar van „In en Om” ontvangen, waarin een aanmeldingskaart was bijgevoegd. Toen u deze kaart in handen kreeg, en de bijbehorende artikelen had gelezen, hebt u zich – evenals wij – in edele verontwaardiging voorgenomen die kaart straks even in te vullen en voorzien van de nodige postzegels, op de bus te doen... Toen is er wat anders tussen gekomen; de blanco kaart, die u had klaargelegd hebt u daarna nog een paar keer onder de ogen gehad en heeft u nog aan uw goede voornemen herinnerd, doch toen de kaart uit het gezichtsveld verdween, (zoiets komt in de beste huishoudens voor), was ook de herinnering verdwenen...

Zegt u nu zelf, is het zo ongeveer niet gegaan? Bij ons althans wel. De geest is wel gewillig, maar het geheugen is zwak. Als u uw kaart wel hebt ingevuld en het geld (f1.- per persoon) wel hebt overgemaakt, dan is dit stukje niet voor u geschreven. We wenden ons tot zondaars, zoals we zelf zijn. Bij hen geven we nu een forse ruk aan de bel.

Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat die kaart niet ongebruikt mag blijven liggen. Als u zich nu bij dezen voorneemt, om 'm terstond in te vullen en onmiddellijk op de post te brengen, dan hebben we daartegen natuurlijk geen bezwaar. Maar misschien moet u die kaart nog eerst weer opzoeken, en dan hebt u de nodige postzegels niet bij de hand; die moeten dan nog eerst weer bij het postkantoor gekocht worden en om te

Vervolg op pag.8

Activiteiten van het verbond op het terrein van de geestelijke verzorging

Dezer dagen verscheen een overzicht over de werkzaamheden van de landelijke Commissie Praktisch Humanisme van het Verbond over de jaren 1957 en 1958. In de loop van 1958 werd de naam van deze Commissie veranderd in Centrale Commissie Geestelijke Verzorging. Het secretariaat berust vanaf 1 januari 1958 bij de heer L. Esmeyer (Rapenburg 51, Leiden), het voorzitterschap wordt waargenomen door Dr. J. P. van Praag.

Overziet men dit overzicht van de werkzaamheden van een twee jaren, dan wordt men getroffen door de omvang welke al deze activiteiten tezamen zijn gaan innemen, en eveneens door het feit dat telkens op een nieuw terrein de aandacht van het Verbond voor vraagstukken van geestelijke verzorging wordt getrokken. Zo werd in deze verslagperiode veel tijd besteed aan de voorbereiding van bemoeienis met buitenkerkelijke *gerepatrieerden*. Van overheidswege bleek het, ondanks de energieke actie die van de zijde van het Verbond werd gevoerd, nog niet mogelijk medewerking voor de opbouw van een eigen apparaat hiertoe te verkrijgen. (Begin 1959 werden toch een aantal contacten gelegd met personen in diverse contractpensies, nadat deze hadden medegedeeld hierop prijs te stellen).

Op het terrein van *Bijzondere Jeugdzorg* werd het vraagstuk van de geestelijke verzorging in tehuizen en inrichtingen onder het oog gezien. Als geestelijk raadvrouw voor dit werk werd aangesteld mevrouw J. Dijken-Drop te Arnhem.

De belangrijkste terreinen bleven in deze jaren de arbeiderskampen, de gedetineerden, het ziekenbezoek en de plaatselijke geestelijke raadslieden.

Arbeiderskampen

Het werk in deze kampen werd in deze verslagperiode opnieuw aanmerkelijk uitgebreid. In 1957 kwamen de kampen in het verband van het Deltaplan erbij en eveneens een bepaald soort oogstkampen, waarin tot 1957 geen geestelijke verzorging werd gegeven. Een dertigtal kampen stonden in 1957 gedurende het gehele jaar of een deel daarvan onder verzorging.

In 1958 werden door de gestegen werkloosheid de bestaande kampen veel zwaarder bevolkt en kwamen er ook diverse nieuwe kampen bij, terwijl de bevolking vaak bestond uit jonge ongehuwde arbeiders. Er werd door dit alles nog al wat van de raadslieden gevraagd.

Daarnaast werden twee nieuwe gebieden ont-sloten, n.l. dat van de z.g.n. buitenkampse arbeiders bij het Deltaplan (arbeiders op zandzuigers, in woonarken, baggermolens e.d.) en de kampen in de IJsselmeerpolder.

De toelating tot deze laatste kampen heeft een zeer lange voorgeschiedenis, reeds in 1955 vonden hierover de eerste besprekingen plaats! De kampen ressorteren onder het Ministerie van Waterstaat en na jarenlang contact werd tenslotte in 1958 door de toenmalige minister Algera toestemming verleend. De praktische uitvoering van dit principebesluit is nog in wording: op den duur zal het werk 5 kampen betreffen.

De herstelwerkzaamheden van de ramp van 1953 en de daarop volgende herverkaveling zijn thans zo ver gevorderd, dat tegen het einde van 1958 de laatste kampen zijn opgeheven. Die zijn dus nu van het programma verdwenen.

C. H. Schonk, geassisteerd door raadsman P. van der Vliet, had nog steeds de leiding van dit werk; een corps van 26 vrijwillige raadslieden stond hen einde 1958 daarin bij. Vanzelfsprekend vonden talrijke mutaties plaats, een

7-tal raadslieden was in deze periode op non-actief.

In het vooruitzicht van een groeiend aantal Deltakampen worden pogingen gedaan om naast raadsman v. d. Vliet een tweede full-time medewerker aan te stellen. Het voorstel werd kort voor de kabinetscrisis in december 1958 afgewezen.

In deze verslagperiode werden regelmatig regionale conferenties gehouden.

Gedetineerden

Het aantal verzoeken van gedetineerden om contact met de humanistische geestelijke verzorging toont een duidelijk stijgende lijn.

In 1955 bedroeg dit 109, in 1956 liep dit op tot 391, in 1957 werd het aantal 550. Dit laatste aantal had betrekking op 416 gedetineerden; in 1958 hadden de raadslieden contact met 678 gedetineerden.

Van een betrekkelijk groot aantal gestichten kwamen ook in deze verslagperiode geen of vrijwel geen verzoeken om contacten met de raadslieden binnen. Hiertoe behoren Huizen van Bewaring in arrondissementen met een groot percentage buitenkerkelijken, waarbij het opmerkelijk is dat er een groot verschil kan bestaan tussen twee Huizen van Bewaring in een zelfde stad: in 1958 vroegen in het éne 18 gedetineerden naar de raadsman, in het andere slechts 1.

Ook al groeit de buitenkerkelijke geestelijke verzorging gestadig, toch is het stellig zó dat nog een grote groep van gedetineerden buiten iedere vorm van geestelijke verzorging blijft.

Men kan dit afleiden uit het onderzoek dat in september 1953, toen er nog geen buitenkerkelijke geestelijke verzorging was, werd gehouden. Toen bleken 483 gedetineerden de godsdienstige geestelijke verzorging af te wijzen. Het is onwaarschijnlijk, dat dit aantal intussen zou zijn verminderd (een kleiner onderzoek van enkele jaren later wijst daar niet op); vergelijking met de jaarcijfers van de humanistische raadslieden toont dan aan dat van deze groep op 1 januari 1956 ongeveer 13% humanistische geestelijke verzorging ontving, op 1 januari 1957 ongeveer 27%, op 1 januari 1958 ongeveer 32% en op 1 januari 1959 ongeveer 37%.

Het aantal vrijwillige geestelijke raadslieden bedroeg tegen eind 1958 42. Eénmaal per week hebben zij met de aan hun zorgen toevertrouwde gedetineerden een persoonlijk gesprek, men kan rekenen dat naar schatting in de verslagperiode ongeveer 15.000 bezoeken werden afgelegd. Daarnaast werden in een 10-tal gestichten regelmatig groepsbijeenkomsten gehouden; er zijn verschillende raadslieden die geregeld 3 à 4 avonden, soms meer, per week in een gesticht doorbrengen.

Het hoofdbestuur richtte in het voorjaar van 1958 een verzoek tot het Ministerie van Justitie om, gezien deze overbelasting van de vrijwillige krachten, toestemming te krijgen tot het aanstellen van 5 gesubsidieerde full-timers. Hierop is nog geen uitsluitsel gegeven.

Er is een groeiend aantal gezinnen van gedetineerden en eveneens een toenemend aantal ontslagen gedetineerden dat prijs stelt op geestelijke hulp van het Verbond. De in de gestichten werkende raadslieden kunnen deze taak er onmogelijk bij nemen, bovendien is het veelal beter dat de ontslagen gedetineerde niet door de persoon van de raadsman uit het strafgesticht voortdurend aan zijn detentie wordt herinnerd. De praktijk heeft daarnaast uitgewezen dat de plaatselijke geestelijke raadslieden op deze taak in het algemeen niet zijn voorbereid. Tegen het

einde van de verslagperiode werden op advies van de C.C.G.V. voorbereidende stappen gedaan om te komen tot een speciaal nazorgapparaat.

In december 1958 begon een cursus in benaderingstechniek onder leiding van drs. D. van Wieringen, waaraan 43 raadslieden (waaronder 4 plaatselijke) deelnemen.

Ziekenbezoek

De landelijke conferentie voor het ziekenbezoek in '57 telde 35 deelnemers uit 19 gemeenschappen; die in 1958 telde 53 uit 30 gemeenschappen. Er is dus een duidelijke groei te constateren ondanks het feit dat het nog altijd moeilijk is op een vlotte wijze toegang te krijgen tot de buitenkerkelijke patiënten. Slechts in 5 gemeenschappen werkt men van de zijde der ziekenhuisdirectie in dier voege mee, dat de administratie de namen verstrekt van alle buitenkerkelijke patiënten. In 6 gemeenschappen krijgt men bericht dat een patiënt de wens te kennen heeft gegeven bezoek vanwege het Verbond te ontvangen, nadat men hem op deze mogelijkheid heeft gewezen. In alle andere gevallen moeten de patiënten het bezoek zelf aanvragen.

In tal van gemeenschappen vonden in de verslagperiode cursussen en werkbesprekingen plaats. Een 6-tal districten werden gevormd, ten einde regionaal een goede uitwisseling van ervaringen, waaraan behoefte werd gevoeld, tot stand te brengen.

De centrale leiding van het ziekenbezoek berustte in deze verslagperiode bij mevrouw A. Treurniet-Wiersma.

Plaatselijke raadslieden

Aan het einde van de verslagperiode waren 16 raadslieden werkzaam in de gemeenschappen, gewesten en bureaus, en wel in Amsterdam, Apeldoorn, Brunssum, Friesland, 's-Gravenhage, Haarlem, Hengelo, Hilversum, Rijswijk, Middelkanaal, Utrecht, Voorburg, Nieuwe Niedorp en Zwolle.

De omvang van de activiteiten van de centraal geestelijk raadsman en de plaatselijke en gewestelijke raadslieden neemt voortdurend toe; zoals gezegd zijn er ook telkens nieuwe terreinen waar behoefte aan geestelijke verzorging bestaat. Er is een groot tekort aan medewerkers, zodat van hen die zich beschikbaar stellen zeer veel arbeid wordt gevraagd. De werkzaamheden der plaatselijke geestelijke raadslieden bestaan vooral uit persoonlijke bemoeienis met cliënten, die voor het merendeel niet-leden zijn. In 1958 bedroeg het aantal contacten per raadsman gemiddeld 15 à 20. Meerdere raadslieden werken mee aan het ziekenbezoek; bovendien bezoeken zij bejaarde leden. Nog altijd staan de plaatselijke besturen onwennig tegenover de figuur van de raadsman; bij de eigenlijke vorming van het gemeenschapsleven worden zij weinig betrokken. Ook doen de gemeenschapsbesturen nog weinig om de vorming van plaatselijke commissies voor geestelijke verzorging te bevorderen.

Als centraal geestelijk raadsman was werkzaam de heer D. Th. F. d'Angremond, die het contact met de plaatselijke raadslieden onderhield en daarnaast zelf tientallen contacten met buitenkerkelijke cliënten had.

Algemene landelijke activiteiten

In 1957 kwam de *Werkgroep Topraadslieden*, waarin fundamentele vraagstukken worden besproken vier maal bijeen.

Een algemene raadsliedenconferentie werd gehouden op een weekend in 1957; in 1958 confererden de raadslieden van de arbeiderskam-

Vervolg op pag. 7

Vakantiegangers!!

Stort 1% van uw vakantiegeld in het

Steunfonds Praktisch Humanisme

In 1958 vroegen drieduizend buitenkerkelijken hulp in hun geestelijke moeilijkheden aan één van de 150 geestelijke raadslieden of ziekenbezoekers.

Dit werk vraagt geld, al wordt het hoofdzakelijk door vrijwilligers verricht. Voor 1959 worden de uitgaven geraamd op ca. f 76.000,—. Naar schatting zal daarvan ca. f 35.000,— door subsidies worden gedekt, zodat voor ca. f 41.000,— andere middelen ter beschikking moeten komen.

Het bestuur van de **Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme** beijvert zich, en gelukkig niet zonder resultaat, om het Humanistisch Verbond financieel in staat te stellen het werk van de geestelijke verzorging onder buitenkerkelijken ook dit jaar te verrichten en zo mogelijk uit te breiden.

Daarbij is uw steun onontbeerlijk

Stort op postrekening 14632, Hollandsche Bank-Unie N.V.,

Den Haag t.g.v. Steunfonds Praktisch Humanisme

Vervolg van pag. 6

pen een tweetal dagen in juni. Daarbij waren voor het eerst een tiental vrouwen van raadslieden aanwezig; dit weekend droeg sterk bij tot de onderlinge verbondenheid der raadslieden.

De ziekenbezoekers hielden in 1957 en 1958 een ééndaagse landelijke bijeenkomst, beide keren in de maand oktober.

Verschillende onderwerpen werden in de C.C.G.V. intensief besproken teneinde daarover het hoofdbestuur te adviseren. Zo werd over het bedrijfsapostolaat advies aan het D.B. uitgebracht. Een rapport over *stijlvorming in gezin en gemeenschap* kwam in 1958 in grote trekken gereed; over het onderwerp *huwelijksbemiddeling* werd een nota voor het hoofdbestuur gemaakt, terwijl de commissie het vraagstuk van de oprichting van een bureau voor huwelijksbemiddeling in studie heeft. Een rapport betreffende *binnenlandse migratie* werd in mei 1958 aan het hoofdbestuur aangeboden. Richtlijnen inzake humanistische geestelijke verzorging in inrichtingen voor *Bijzondere Jeugdzorg* werden

vastgesteld en als documentatie door het Centraal Bureau uitgegeven.

Talrijke contacten met bevriende instanties werden zoals begrijpelijk onderhouden. In de eerste plaats dient hier te worden genoemd de vereniging *Humanitas*, speciaal de staf van de maatschappelijke werksters en het *Humanistisch Thuisfront*. H. J. J. Lips had zitting in de commissie, maar zag zich door zijn drukke werkzaamheden helaas vaak verhinderd de vergaderingen bij te wonen.

Voor de *Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden* had mevrouw D. Heroma-Meilink in de commissie zitting. Als bureau-raadslieden waren werkzaam D. Th. F. d'Angremond en Dr. J. C. Brandt Corstius.

Met *dienstweigeraars* werkzaam in de rijks-psychiatrische inrichting te Woensel werd in de verslagperiode een contact onderhouden dat weinig bevredigend was.

Met buitenkerkelijke a.s. *emigranten* sprak d'Angremond in 1957 en 1958 op de weekends van de Algemene Emigratiecentrale.

Kinderkamp

Voor kinderen van 13 t.e.m. 15 jaar tentenkamp op „De Dikkenberg” te Bennekom van 8 t.e.m. 15 aug. en van 15 t.e.m. 22 aug. 1959. Prijs f 32,50.

De leiding van dit kamp is in handen van de heer P. van Soelen, Bilthoven.

Aanmeldingen aan: *Centraal Bureau Humanistisch Verbond*, Oudegracht 152, Utrecht — Tel. 030-10163, Postrekening 304960.

a. Huisvrouwenkamp

Voor het eerst wordt er een huisvrouwenkamp gehouden en wel van 31 augustus t.m. 5 september. Kosten f 27,— voor 5 dagen.

b. Pensionweken

In de periode van 15 aug. t.m. 22 aug. kunt u uw vakantie in „De Ark” doorbrengen. Prijs f 42,— per week.

Voor kinderen van 6 t.m. 10 jaar f 32,—.
Voor kinderen van 0 t.m. 5 jaar f 26,—.

Aanmeldingen en aanvragen over de onder a en b genoemde kampen te richten aan: *Vakantie- en Conferentieoord „De Ark”, Belvédèrelaan 14 Nunspeet.*

Hum. Jeugd Beweging

De H.J.B. organiseert voor jongeren van 15-23 jaar een kamp op Terschelling en wel van 15-22 augustus. Inlichtingen zijn te krijgen bij Ot van den Muyzenberg, Galileiplantsoen 83, Amsterdam-O.

Hum. Jongeren Gemeenschap

Het Zomerkamp van de H.J.G. wordt gehouden van zaterdag 25 juli tot zondag 3 augustus in Wiltz (Luxemburg). Het is ook voor niet-leden van de H.J.G. toegankelijk. De leeftijdsgrenzen zijn van 18 tot en met 30 jaar. Prijs f 35,—. De reis kan worden gemaakt met een speciale H.J.G.-bus ad f 25,— retour. Inlichtingen bij: T. van Opijnen-Hoorn, Venusstraat 108, Hengelo-O.

Schoolkamp van de Studenten Vereniging op Humanistische Grondslag: S.V.H.G.

Tijd 1/8-8/8.

Plaats: Wiltz (Luxemburg).

Prijs: f 67,50. Reis vanaf Amsterdam inbegrepen.

Bestemd voor middelbare scholieren van 15 tot en met 19 jaar.

Leiding: studenten.

Opgave en nadere inlichtingen over dit kamp, te verkrijgen bij L. Meijer, Aan 't Verlaat 25, Delft.

Weekend in Zeeuws-Vlaanderen

Op 19 en 20 september houdt het gewest Zeeland een weekeinde-bijeenkomst in het vormingscentrum Hedenesse te Cadzand (Z.-Vl.). Het wordt een mengelmoes van gezelligheid en een tikje ernst. Op de zondagmorgen spreekt de centraal geestelijk raadsman d'Angremond, terwijl ook een aantal Belgische geestverwanten wel weer van de partij zullen zijn. Noteert u vast de datum, in het volgende nummer van „In en Om” komt het gehele programma.

Wat gaan ze doen?

„Ze”, dat zijn de leden van de H.J.G., de Humanistische Jongeren Gemeenschap. Men is niet tevreden over de gang van zaken, het ledental loopt achteruit, nieuwopgerichte groepen sterven na korte tijd een geruisloze dood. Dat verschijnsel doet zich overigens in tal van jeugdgroeperingen voor, overal worstelt men met tal van vraagstukken of zoekt naar nieuwe vormen, zoals „Ruimte”. Het is dus volkomen begrijpelijk, dat dit in de H.J.G. niet anders is, maar we kunnen ons voorstellen, dat de leden van het Verbond hiervoor meer dan gewone belangstelling hebben. Om deze enigszins te bevredigen, drukken we hieronder een artikel af uit het blad van de H.J.G., „De Libertijn” van twee H.B. leden, B. Hartemink en W. Thoomes.

Weg met de HJG, leve de HJG

„Wij hebben met de HJG veel gewild, teveel gewild. Een organisatie voor meningsvorming moest de HJG zijn, een gezelligheidsvereniging voor buiten-kerkelijken een vormingsinstituut voor toekomstige H.V.-ers, een organisatie van furieuze, vrijgevochten intellectuelen, een gemeenschap tot steun van geestelijk minder validen, een club van jonge, strijdvaardige humanisten, en last but not least een gemeenschap van humanistische jongeren. De praktijk heeft uitgezonden dat een zo zware tweeledige opdracht boven onze krachten gaat. De tweeledigheid ligt hierin, dat wij enerzijds bezig wilden zijn met, voor en door elkaar (de gemeenschap), en an-

derzijds naar buiten wilden optreden als humanistische groepering.

Uitgaande van het feit, dat de zo gestelde taak voor de landelijke HJG te zwaar is, uitgaande van de erkenning, dat wij als landelijke HJG niet in staat zijn, dat te doen, wat we, gedreven door ons verantwoordelijkheidsgevoel, eigenlijk wel zouden willen doen, lijkt het ons logisch om onze taak te beperken en zo te stellen, dat we hem aankunnen. Verstandig is het dan om heel klein te beginnen, de verwachtingen met opzet laag stellen. Immers, als er meer in zit, dan we verwachten, dan zal het er vanzelf uitkomen. *Wij scheuren de H.J.G. in tweeën.* Het ene stuk: een groep buitenkerkelijke jongeren, die behoefte heeft aan een jeugdorganisatie, met alle vormings- en ontspanningsmogelijkheden een jeugdorganisatie eigen. Wat er met deze groep moet gebeuren, laten wij in het midden (in de steek laten, verwijzen naar een andere organisatie) en wij beperken ons met het tweede brok, een groep jongeren, die niet in de eerste plaats behoefte heeft aan een club, aan een vereniging of zelfs aan een genootschap, maar in de eerste plaats willen weten, wat het humanisme eigenlijk voorstel, of het überhaupt wat voorstelt, en die uit hun bevindingen en conclusies de praktische consequenties willen trekken.

Ter zake. Voor een gezonde nieuwe start, die het begin van een organisatie kan zijn, die innerlijk sterk is, omdat zij gedragen wordt door de daadwerkelijke medeverantwoordelijkheid van de leden, lijkt ons de volgende gang van zaken aanbevelenswaardig.

In elke gemeenschap wordt opgericht een werkgroep humanisme, een doodgewoon discussieclubje. Contactadressen van deze werkgroepen worden doorgegeven aan een voorlopig landelijk contactman. Als we zover zijn, wordt de H.J.G. geliquideerd. De werkgroepen worden nu volstrekt autonoom. De landelijke contactman roept afgevaardigden van werkgroepen bij elkaar. Op deze bijeenkomst wordt een landelijk communicatiecomité gevormd, bestaande uit 5 personen. De taak van dit comité is beperkt. Het moet op de hoogte blijven van wat er in den lande gebeurt, zich dus steeds oriënteren, zich bezig houden met het bestuderen van de verschillende werkvormen en eenmaal per jaar een congres bijeenroepen, waar het tevoren door het comité opgestelde landelijke rapport en suggesties, hetzij van dit comité, hetzij van plaatselijke werkgroepen worden besproken.

De plaatselijke werkgroepen zijn volstrekt autonoom, d.w.z. zij kunnen zelfstandig beslissen in welke vorm zij willen werken, of zij haar doelstellingen willen wijzigen, of zij haar taak wil uitbreiden. Uit en naast de werkgroepen kunnen anderen ontstaan. Het is b.v. mogelijk dat een paar leden menen gezamenlijk mee te moeten gaan doen met bepaalde activiteiten van een plaatselijke H.V. gemeenschap, een taak zien op het terrein van praktisch humanisme, een speciaal maatschappelijk probleem uitgebreid willen bestuderen; zo kunnen er een aantal werkgroepen ontstaan. Zo gauw er twee zijn, heeft het zin een klein plaatselijk comité op te richten met vertegenwoordigers van de werkgroepen, dat slechts tot taak heeft het landelijk comité op de hoogte te houden van wat er in de betreffende plaats gebeurt en het effect van nieuwe werkwijzen te bestuderen.

De behoefte aan meer formele landelijke of plaatselijke bindingen, organisatorisch of principieel, indien in de toekomst eventueel aanwezig, zal dan misschien aanleiding zijn tot de opbouw van een meer uitgebreide organisatie, die sterker zal zijn dan de huidige H.J.G., omdat achter het programma staat de uitdrukkelijke wil van de leden.

Deze gedachtengang komt in het kort hierop neer. *Hef de H.J.G. op.* Geef een klein stootje in de richting van een nieuwe organisatie. Vertrouwel de nieuw-geborene niet, dan wordt het een hulpbehoevende volwassene. Als het een stevig kind is, zal haar levenskracht haar laten groeien tot wat ze worden moet.”

Bejaardenbijeenkomsten

6-13 en 13-20 juni

Twee maal vijf en dertig ouderen hebben genoten van het heerlijke weer, van de prachtige omgeving van De Ark en bovenal van de prettige sfeer, die altijd weer heerst op de „bejaardenweken”, waarvan er ditmaal, wegens het grote aantal deelnemers, twee werden gehouden.

Ongeveer de helft der deelnemers waren oude getrouwen. Bij het vaststellen der plannen kwam als eerste naar voren: een bezoek aan het nieuwe militaire Tehuis, waar het beheer gevoerd wordt door de fam. Dimmendaal, die nog lang niet vergeten bleek te zijn – al waren allen ook vol lof over de verzorging van de nieuwe beheerders en vooral over de uitstekende maaltijden, die mevrouw Bakker bereidt.

Verder werd nog een mooie autotocht naar Montferland en Hoog-Elten gemaakt, waarbij de vreugde zich uitte in zo vrolijk gezang, dat men zich in de dagen zijner jeugd terugwaande.

Zondagsmorgens werd geluisterd naar het „geestelijk leven” dat evenals het leesurtje dagelijks om 7 uur aanleiding gaf tot een prettige uitwisseling van gedachten.

Het zou teveel plaats vragen, als ik alles wilde vermelden, waarmee de dagen en avonden gevuld werden van de beide weken, die „omvlogen”.

Toch wil ik nog even de laatste vrijdagavond noemen, toen een bonte avond werd georganiseerd, waarbij de oudjes toonden, dat ze het voordragen evenmin verlerd waren als het pret maken en waarbij zelfs de „benen van de vloer kwamen”.

Toen zaterdagmorgens afscheid genomen moest worden, vroeg menigeen zich af: „Zullen we dit volgend jaar nog weer samen beleven?” Maar de dankbaarheid voor het genotene overstemde de weemoed en vrolijk en hartelijk klonk het „Tot weerziens, volgend jaar!”

J. W. v. d. Dijk-Raven

Vervolg van pag. 5

gieren moet u ook weer naar 't postkantoor. Oef, wat een rompslomp om zo'n kaart. Er is alle aanleiding om het opnieuw weer uit te stellen, want u hebt waarachtig nog wel meer aan uw hoofd.

Toegegeven. Uw bestuur ziet uw moeilijkheden wel in en wil er graag aan tegemoetkomen. Als de berg niet bij Mohammed kan komen, dan komt Mohammed wel bij de berg. Dat wil in dit geval simpel zeggen: uw wijkhoofd komt bij u thuis om de ingevulde kaart mee te nemen en tevens om de gulden in ontvangst te nemen.

Zie zo, dat is dan eenvoudig opgelost. Legt u de kaarten en het geld even klaar? Dan kan het wijkhoofd, dat u bezoekt, opschieten, want heus, hij moet naar meer adressen dan alleen het uwe. We schreven daarnet kaarten klaarleggen. Meervoud dus. Misschien lijkt u dat raar, want, zoals dat in een goed huwelijk betaamt, gaat u van de stelling uit, dat man-en-vrouw één is. Het hoofdbestuur echter, zonder aan de waarde van uw stelling iets af te doen, poneert een andere: man-en-vrouw vormen in het huwelijk een twee-eenheid. Twee dus. Daar zou u rekening mee kunnen houden als het er om gaat het aantal kaarten en gulden zo hoog mogelijk op te voeren...

Nadat uw kaart bij het H.B. is ontvangen, krijgt u 5 blanco kaarten terug. Die kunt u dan uitzetten bij uw familie, vrienden, kennissen, collega's enz. Doet u mee? We horen het u al zeggen: *Geef ons de vijf!* Dank u.

(Overgenomen uit „Ons Nieuws”, maandblad van de gemeenschap Enschede.)

Kort verslag van de hoofdbestuurvergadering op 6 juni in het A.H. Gerhardhuis in Amsterdam

De bijeenkomst werd in het nieuwe A. H. Gerhardhuis gehouden op verzoek van het bestuur van de Stichting, opdat de H.B. leden het huis eens konden bekijken. Bij deze gelegenheid overhandigde de voorzitter namens het Verbond een cadeau, bestaande uit een barometer, die een plaats in de hal heeft gekregen.

De notulen van de vorige vergadering werden goedgekeurd, terwijl bij de mededeling bleek, dat zowel het ledental, als het aantal abonnees op Mens en Wereld en Het Woord van de Week stijgt. Het H.B. ging tevens na, wat er gedaan zou kunnen worden, om het aantal leden van de Luisterkring in een sneller tempo te doen toenemen. Een uitvoerig verslag van de Centrale Commissie Geestelijke Verzorging over de jaren 1957 en 1958 werd besproken en bewondering uitgedrukt voor het vele werk. De bespreking van een resolutie van de HJG werd verschoven naar een volgende bijeenkomst. De samenstelling van de verschillende commissies werd vastgelegd, terwijl enkele raadsleden benoemd werden. Het jaarverslag van het Erasmushuis kwam onder de loep, waarbij met voldoening geconstateerd werd, dat de zaak floreert en het tekort minimaal is. Enkele reglementswijzigingen van een gemeenschap en de HJG werden goedgekeurd. Over de volkstelling werd uitvoerig gediscussieerd en het D.B. opgedragen met voorstellen te komen. Om half zes sloot de voorzitter deze vergadering.

Th. W. Polet, org.-seccr.